

[Poul Andersen]

ring delte SF og De Radikale, og der var således flertal for en ændring af lovforslaget på de punkter, vi ønskede at tage op. Efterfølgende har regeringen vist vilje til forhandling, og det er baggrunden for den brede enighed, som vi naturligvis er glade for.

De ændringer, som vi har lagt vægt på, er særligt forhold omkring arbejdsmarkedets parter i relation til loven. Vi hilser med tilfredshed, at hovedorganisationerne på arbejdsmarkedet er blevet klageberettigede i forhold til Klagenævnet, samt at ministeren klart tilkendegiver, at de vil blive klageberettigede i relation til områder, hvor man fremover måtte henlægge kompetence til Klagenævnet. Det er vi meget tilfredse med. Vi er endvidere glade for, at arbejdsmarkedets parter vil blive taget med på råd, når det gælder udpegningen af sagkyndige medlemmer til Klagenævnet.

På denne baggrund er vi tilfredse med lovforslaget og vil stemme for det. Vi finder, at der hermed er lagt op til en lovgivning, der effektivt kan regulere området, så vi undgår social dumping, og som endda rummer gode perspektiver for fremtiden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 124 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 74:

Forslag til folketingsbeslutning i henhold til grundlovens § 47 med hensyn til statsregnskabet for finansåret 1988.

Af Finansudvalget.
(Fremsat 24/4 91. Første behandling 2/5 91).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning
vedtoges enstemmigt med 124 stemmer.

Formanden:

Dette vil blive meddelt finansministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 50:

Forslag til folketingsbeslutning om principper for samarbejde med de østeuropæiske lande.

Af Marianne Jelved (RV) m.fl.

(Fremsat 8/2 91. Første behandling 12/3 91. Betænkning 30/4 91).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget
vedtoges uden afstemning.

Forslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Forhandling

Erik B. Smith (S):

Jeg vil gerne udtale min tilfredshed med, at der er kommet så bred tilslutning til De Radikales beslutningsforslag. Navnlig er jeg meget tilfreds med, at beslutningsforslaget helt klart udtaler, at ulandsbevillingen ikke kan antastes, når det drejer sig om hjælp til Østbloklandene.

Endelig vil jeg sige, at det, som Socialdemokratiet lagde afgørende vægt på under førstebehandlingen af beslutningsforslaget, nemlig at arbejdsmarkedet og arbejdsmarkedsuddannelserne blev opprioriteret, nu indgår i betænkningensbidraget på en sådan måde, at det er klart, at uddannelse af arbejdstagere bl.a. på tillids-

[Erik B. Smith]

mandsområdet fremover skal afholdes af Østblokpuljen.

Agnete Laustsen (KF):

Af den meget fyldige behandling fremgår det tydeligt, at alle partier er enige i selve beslutningsforslaget, som opfordrer regeringen til – og det bliver så efter det stillede ændringsforslag, inden Folketinget træder sammen i oktober – at fremlægge beslutningsgrundlag om finansiering af det fremtidige samarbejde med de østeuropæiske lande.

Men her hører enigheden også op, idet S, SF og De Radikale mener, at det fremtidige arbejde bør støttes ved, at – som det hedder – kommende militære besparelser overføres til en indsats til støtte for økonomisk omstilling og demokratisering, et forslag, som de pågældende partier endda anbefaler varmt. Denne opfattelse kan vi fra De Konservatives og Venstres side ikke dele, idet vi ikke mener, at vi på forhånd kan binde eventuelle forsvarsbevillingsbesparelser specielt til dette formål.

Vi ønsker derimod en nærmere undersøgelse af muligheden for at finansiere vor støtte over ulandsmidlerne, både fordi vi som bekendt ligger i toppen internationalt med hensyn til denne støtte, og ikke mindst under hensyn til, at andre lande, bl.a. Sverige, finder, at en indsats i Østeuropa må være at regne som en egentlig bistandsindsats.

Jeg kan således oplyse, at Sverige har vedtaget en bevilling på 300 mio. kr. til Østeuropa, der over 3 år indgår som en del af den samlede svenske bistandsbevilling og derfor også medregnes i den svenske opgørelse af landets udviklingsbistand. En tilsvarende opgørelse ville vi finde helt naturlig, og vi vil derfor som nævnt bede om, at denne mulighed undersøges nærmere, når omfanget og prioriteringen af den fremtidige støtte skal fastlægges.

Riishøj (SF):

Jeg synes, at vi med vedtagelsen af dette forslag i hvert fald får en klargøring af nogle ting, som er nyttig.

Vi får klargjort, at der ikke vil blive taget midler fra ulandsbistanden, og det vil skabe ro omkring stigningstakten i ulandsbistanden og vil vel også skabe en sikkerhed for de organisationer og de folk, der arbejder med ulandsbistand. Det er et afgørende element i begrundel-

serne for, at SF er med i vedtagelsen af dette forslag.

Desuden er vi naturligvis varmt tilhængere af, at militærbesparelserne, som for vores skyld gerne må blive så store som overhovedet muligt, vil gå til opbygningen i Østeuropa, hvor der som bekendt er meget store problemer. Der er ikke en smukkere sammenhæng: Efter sammenbruddet i Østeuropa ophører den kolde krig, og det er oplagt at få frigjort militære midler og få løst de kæmpemæssige økonomiske problemer, som plager Sovjetunionen og Østeuropa i øjeblikket. Hvad ville være mere oplagt end at bruge frigjorte militærmidler til det formål?

Det vil være amoralsk og uforskammet, hvis vi i den rige verden tager fra de fattigste lande i verden og giver til de østeuropæiske lande. Det kan man ikke forstå i udviklingslandene, og det vil skabe nogle forfærdelige moralske tømmermænd i den rige verden, hvis vi tager fra den allerfattigste del af verden og giver til dem, som ligger et pænt stykke over fattigdomsgrænsen. Derfor vil vi varmt støtte denne afgørelse om, at vi ikke tager fra ulandsbistanden, men tager alt, hvad der kan spares af militærmidler, og flytter midler fra militær til miljø.

Vi mener også, at der er behov for en diskussion og en prioritering. Det er velkendt, at de østeuropæiske lande i øjeblikket befinder sig i enorme økonomiske problemer, som vi ikke tog højde for, da vi i sin tid lavede disse ordninger, og hvis alvor jo også er kommet bag på os.

Jeg håber, at den oversigt, den prioritering, den plan, som vi vil få, inden Folketinget samles igen til oktober, kan føre til, at vi får en folketingsdebat til efteråret om erfaringerne med hensyn til anvendelsen af de økonomiske midler i Østeuropa. Der er allerede opsummeret visse erfaringer i det notat, vi har fået i Udenrigsudvalget, men der er mange andre.

Vi har dog i forbindelse med Østeuropa indtil nu opnået, at samhandelen mellem Danmark og en række østeuropæiske lande er steget voldsomt. Der er sket en fordobling i januar-februar af eksporten til Polen i forhold til sidste år. Den voksende samhandel er afgjort betinget af, at vi fra dansk side går aktivt ind og støtter omstillingsprocessen i Østeuropa.

Vi mener, at vi med dette beslutningsforslag i hvert fald har opnået en nyttig diskussion, en prioritering, og at vi får klarhed omkring

[Rilshøj]

ulandsbistanden, så vi ved, at der ikke bliver taget midler fra ulandsbistanden. Og så håber vi, at de militære besparelser bliver så store som overhovedet muligt. Som sagt er sammenhængen mellem at flytte fra militær til miljø og skabe ro og økonomiske fremskridt i Østeuropa til bekæmpelse af nationalitetsproblemerne og den økonomiske krise og massearbejdsledsheden meget oplagt.

På den baggrund kan vi varmt støtte forslaget, og jeg mener, at de borgerlige partier kommer i et forfærdeligt moralsk og politisk problem, når de skal forsvare sig med hensyn til ulandsbistanden.

Jørgen Estrup (RV):

Fra radikal side er vi godt tilfredse med, at vort beslutningsforslag nu bliver vedtaget af et enigt Folketing. Det understreger den betydning, som støtten til Østeuropa og Sovjetunionen har for hele Europas fremtid. Det understreger jo altså også det mere snusfornuftige, at Folketinget er opmærksomt på, hvor store beløb der skal til, og at det kræver finanspolitisk ansvarlighed, så man får tingene til debat i Folketinget, inden pengene bevilges, sådan at man prioriterer rigtigt og fornuftigt. Det er vi godt tilfredse med.

Men forslaget er jo også en anledning til at få slået nogle principper fast omkring finansieringen, og det vil ikke mindst sige spørgsmålet om forholdet til ulandsstøtten og forholdet til forsvarsbevillinger. Og dér synes jeg der trækkes nogle skillelinjer i denne sal. Jeg synes, det er ærgerligt og lidt beskæmmende, at man skal se regeringspartierne være snæversynede derved, at man ikke kan se, at den bedste sikkerhedspolitiske investering, vi i øjeblikket kan foretage, faktisk er at investere i en bedre økonomisk udvikling i Østeuropa. Når man sådan lidt på rygmarven slår syv kors for sig i forhold til at bruge forsvarspenge på Østeuropa, skyder man jo også det argument til side, at udviklingen i Østeuropa er afgørende for vores sikkerhed.

Til gengæld vil man gerne forgribe sig på de bevillinger, som skal bruges til at skabe fred og fremskridt i den tredje verden. Det synes jeg ikke der er meget vidsyn i. Den konservative ordfører lagde vægt på, at ulandspengene skulle bruges på denne måde, og man må sige, at det kan man overhovedet ikke, hvis man vil fastholde, at dette stadig væk skal være ulandspen-

ge. Så det er ikke blot et spørgsmål om at føre penge over, det er et direkte brud med beslutningen om, at der skal afsættes 1 pct. til ulandene. Det ville ikke være i overensstemmelse med de internationale regler, sådan som det også fremgår af det svar, som Udenrigsministeriet har givet på udvalgets spørgsmål.

Jeg synes, at det har været nødvendigt og godt, at vi nu har fået fastslået, at der er et flertal for, at uanset de penge, vi skal bruge til Øststøtte, skal ulandsbevillingen på 1 pct. af brutonationalproduktet holdes intakt. Det tror jeg er den måde, vi er med til at løfte vores internationale ansvar på.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det er et godt forslag. Det Radikale Venstre er kommet med her, og når det nu om lidt er blevet vedtaget, kan jeg sige, at jeg så ser frem til at udarbejde en sådan samlet plan, som vi senere på året kan drøfte.

Det er et godt forslag ikke mindst på baggrund af det samlede billede, der tegner sig i dag af de rige vestlige landes støtte til reformprocesserne i de nye demokratier i Øst- og Centraleuropa – det synes jeg er et bedre udtryk end at tale om Østblokken, som Socialdemokratiets ordfører talte om – men støtten til de nye demokratier i Øst- og Centraleuropa er alt for beskedent, hvis vi ser på det samlede billede. Der er behov for, at vi i den privilegerede del af Europa på helt anderledes vis vågner op og indser, hvilke enorme behov der er for at støtte udviklingen i retning af frie markedsøkonomier, hvis vi skal undgå fremtidige politiske og økonomiske sammenbrud i den del af verden.

Derfor er det lidt ærgerligt, at diskussionen her i så høj grad er kommet til at dreje sig om, hvor pengene skal komme fra. Jeg synes måske nok, at hr. Jørgen Estrup gik lidt vidt i hellig forargelse over andres rygmarvsreaktioner, som han kaldte det, når han selv gik langt videre end det betænkningssbidrag, han selv har været medforfatter til. Jeg hæfter mig ved, at flertallet skriver, at det er flertallets opfattelse, »at kommende militære besparelser overføres til en indsats . . .«. Det kan jo faktisk kun læses, som det står, nemlig at hvis der bliver tale om besparelser i fremtiden, kan de overføres. Nå ja, de penge vil jo aldrig være øremærkede; besparelser bidrager til den kasse, pengene skal tages af. Vi lever da alle sammen i det håb, at

[Udenrigsministeren]

der kan blive mulighed for, som det hedder, kommende militære besparelser, men vi skal jo også være realistiske og se i øjnene, at selv om det kommer til at gå bedre, end tingene ser ud for øjeblikket, er det ikke de store besparelser, der kommer i de kommende år, og det er slet ikke besparelser, der står i forhold til de udgifter, der er behov for. Derfor er det vel rimeligt, at man så fra anden side peger på, at man f.eks. i Sverige for at skaffe midler til en hurtig indsats i nogle af Østlandene har gjort det, som hr. Jørgen Estrup kalder at »forgribe sig på« ulandsmidlerne. Jeg er enig med hr. Jørgen Estrup i, at hvis man gør det i for stort omfang, risikerer man at skabe en farlig skævhed, fordi der også i den del af verden er et skrigende behov for bistand, men i betragtning af, at Danmark er et af de lande, der yder absolut mest, ville det nu ikke blive opfattet som en urimelighed ret mange steder, hvis man f.eks. begrænsede den stigningstakt, der er tale om i de kommende år, for at skabe plads til nogle års ekstraordinært stor indsats over for de nye demokratier i Øst- og Centraleuropa. Men igen ville det såmænd også kun kunne dække en del af de udgifter, der er behov for.

Så skulle vi nu ikke gemme diskussionen om, hvor pengene skal komme fra, indtil vi til efteråret skal prøve at tage stilling til en samlet plan, og så prøve at bruge tankevirksomheden først og fremmest på, hvilke muligheder vi har for at bidrage til, at vore nabolande får etableret sådanne politiske og økonomiske systemer, at de bliver stabile og fredelige samarbejdspartnere for os i fremtiden?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges enstemmigt med 123 stemmer.

Formanden:

Dette vil blive meddelt udenrigsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 36:

Forslag til folketingsbeslutning om skærpelse af reglerne vedrørende prøveløsladelse, orlov og udgang uden ledsager.

Af Tom Behnke (FP) m.fl.

(Fremsat 8/2 91. Første behandling 21/3 91. Betænkning 2/5 91).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Tom Behnke (FP):**

Jeg synes, det er sørgeligt, at Fremskridtspartiet får lov til at stå alene og bliver alene om at stemme for denne sag. Alene siden førstebehandlingen af dette forslag har vi jo hver anden dag i aviserne kunnet læse om, hvorledes fanger på orlov eller udgang har misbrugt deres frihed. Senest kan vi i Ekstra Bladet dags dato på side 7 læse overskriften: »Fange på udgang sigtet for brutalt røveri«, og det er jo ikke den eneste overskrift, som jeg lige har nævnt det.

Det er sørgeligt, at der er nogle partier i Folketinget, der i valgkampene taler om hårdere straffe og mere konsekvent behandling af de kriminelle, men som ikke gør noget ved det, når vi kommer ned i salen her.

Spørgsmålet er nemlig, om man skal beskytte befolkningen eller man skal forkæle de kriminelle. Fremskridtspartiet er klart af den overbevisning, at det er befolkningen, vi skal beskytte, og det er derfor, vi har fremsat forslaget, og det er derfor, vi stemmer for det. Vi er lidt kede af, at vi bliver alene om at stemme for, men vi ser trods alt frem til den redegørelse, som ministeren har lovet, og vi håber så, at det bliver en god og seriøs redegørelse, der går bare lidt i retning af, at det fremover skal være befolkningen, man beskytter, og ikke de kriminelle.

Helge Adam Møller (KF):

Hr. Tom Behnke syntes, det var sørgeligt, at der ikke var et flertal i Folketinget, der umiddelbart kunne støtte beslutningsforslaget. Det er der jo en god grund til, for der er i hvert fald et antal partier, der ønsker resultater og også resultater på dette område. Vi er nogle, der faktisk gerne ser, at der på områder vedrørende prøveløsladelse, udgang og orlov sker en vis stramning.